

महर्षि महेश योगी वैदिक विश्वविद्यालय

मध्यप्रदेश

पाठ्यक्रम

वेद

(आचार्य)

आचार्यप्रथमवर्षम्
शुक्लयजुर्वेदः
प्रथमप्रश्नपत्रम् (संहिता)

➤ शुक्लयजुर्वेदसंहिता 16-17 षोडशतः सप्तदशाध्यायपर्यन्तं महीधरभाष्यसहितम् ।	20
➤ शुक्लयजुर्वेदसंहिता 18-19 अष्टादशतः एकोनविंशत्यध्यायपर्यन्तं महीधरभाष्यसहितम् ।	20
➤ शुक्लयजुर्वेदसंहिता 20-21 विंशतितः एकविंशत्यध्यायपर्यन्तं महीधरभाष्यसहितम् ।	20
➤ शुक्लयजुर्वेदसंहिता 22-24 द्वाविंशतितः चतुर्विंशत्यध्यायपर्यन्तं महीधरभाष्यसहितम् ।	20
➤ शुक्लयजुर्वेदसंहिता 25-26 पञ्चविंशषडविंशाध्याययोः महीधरभाष्यसहितौ ।	20

सहायकग्रन्थः - शुक्लयजुर्वेदमाध्यन्दिनिसंहिता ।

उमावन्तरी
रा. रामा
मानवेन्द्र पाठेय

आचार्यप्रथमवर्षम्

शुक्लयजुर्वेदः

द्वितीय

प्रथमप्रश्नपत्रम् (प्रातिशाख्यं वैदिकसाहित्येतिहासञ्च)

➤ वाजसनेयिप्रातिशाख्यम् 3-4 तृतीयचतुर्थाध्यायौ ।	20
➤ वाजसनेयिप्रातिशाख्यम् 5-6 पंचमषष्ठअध्यायौ ।	20
➤ वाजसनेयिप्रातिशाख्यस्य 7-8 सप्तमाष्टमाध्यायौ ।	20
➤ स्थापत्यवेद-धनुर्वेद-गंधर्ववेद-आयुर्वेदस्येतिहासः तथा च एतेषामुपरि महर्षिमहेशयोगिवर्याणां दृष्टिः ।	20
➤ ब्राह्मण-आरण्यक-उपनिषद् प्रातिशाख्यानां वैदिकसाहित्येतिहासः तथा च एतेषामुपरि महर्षिमहेशयोगिवर्याणां दृष्टिः ।	20

सहायकग्रन्थः - शुक्लयजुर्वेदप्रातिशाख्यम् ।

वैदिकसाहित्येतिहासः ।

महर्षिवेदविज्ञानम् ।

उमाशङ्कराचार्य
सहायक

मानवेन्द्र पाण्डेय

आचार्यप्रथमवर्षम्

शुक्लयजुर्वेदः

तृतीयप्रश्नपत्रम् (ब्राह्मणं श्रौतसूत्रञ्च)

➤ शतपथब्राह्मणम्, तृतीयाध्यायस्य द्वितीयब्राह्मणम् ।	20
➤ शतपथब्राह्मणम् तृतीयाध्यायस्य तृतीयब्राह्मणम् ।	20
➤ शतपथब्राह्मणम् चतुर्थाध्यायस्य प्रथमब्राह्मणम् ।	20
➤ सभाष्यं कात्यायनश्रौतसूत्रस्य द्वितीयोऽध्यायः ।	20
➤ सभाष्यं कात्यायनश्रौतसूत्रस्य तृतीयोऽध्यायः ।	20

सहायकग्रन्थः – शतपथब्राह्मणम् ।

कात्यायनश्रौतसूत्रम् ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
रा. रामा

मानवेन्द्र पाठेभ्यः

आचार्यप्रथमवर्षम्

शुक्लयजुर्वेदः

चतुर्थप्रश्नपत्रम् (संहिता गृह्यसूत्रं श्रौतसूत्रञ्च)

- शुक्लयजुर्वेदसंहितायाः 27-29 सप्तविंशतितः एकोनत्रिंशाध्यायपर्यन्तं महीधरभाष्यम् 20
- सभाष्यं कात्यायनश्रौतसूत्रं 7-10 सप्तमतः दशमाध्यायपर्यन्तम् । 20
- सभाष्यं कात्यायनश्रौतसूत्रं 11-15 एकादशतः पञ्चदशाध्यायपर्यन्तम् । 20
- ऋग्वेदभाष्यभूमिका सायणीया । 20
- पारस्करगृह्यसूत्र-परिशिष्टे श्राद्धसूत्रं गदाधरभाष्यसहितम् । 20

सहायकग्रन्थः - शुक्लयजुर्वेदमाध्यन्दिनिसंहिता ।

पारस्करगृह्यसूत्रम् ।

कात्यायनश्रौतसूत्रम् ।

ऋग्वेदभाष्यभूमिका ।

विभागाध्यक्ष (सहायक)
स.श्रीवा

मानवेन्द्र पाठेय

आचार्यद्वितीयवर्षम्

शुक्लयजुर्वेदः

प्रथमप्रश्नपत्रम् (संहिता प्रातिशाख्यञ्च)

➤ शुक्लयजुर्वेदसंहितायाः 30-32 त्रिंशतः, द्वात्रिंशत् अध्यायानां महीधरभाष्यम्।	20
➤ शुक्लयजुर्वेदसंहितायाः 33-34 त्रयस्त्रिंशच्चतुत्रिंशयोः महीधरभाष्यम्।	20
➤ शुक्लयजुर्वेदसंहितायाः 35-38 पंचत्रिंशतः अष्टत्रिंशदध्याययोः महीधरभाष्यम्।	20
➤ शुक्लयजुर्वेदसंहितायाः 39-40 एकोनचत्वारिंशतः चत्वारिंशदध्याययोः महीधरभाष्यम्।	20
➤ वाजसनेयिप्रातिशाख्यस्य सप्तमोऽध्यायः।	20

सहायकग्रन्थः - शुक्लयजुर्वेदमाध्यन्दिनिसंहिता।

वाजसनेयिप्रातिशाख्यम्।

उमेश्वरप्रसाद
राधा

साधुपेठ पाठम्

आचार्यद्वितीयवर्षम्

शुक्लयजुर्वेदः

द्वितीयप्रश्नपत्रम् (श्रौतसूत्रं उपनिषद् वैदिकसाहित्येतिहासः)

- सभाष्यं कात्यायनश्रौतसूत्रं 16-18 षोडशतः अष्टादशाध्यायपर्यन्तम्। 20
- सभाष्यं कात्यायनश्रौतसूत्रं 19-20 एकोनविंशतः विंशाध्यायपर्यन्तम्। 20
- सभाष्यं कात्यायनश्रौतसूत्रं 21 एकविंशोऽध्यायः। 20
- वृहदारण्यकोपनिषदि, 1. याज्ञवल्क्य - ब्रह्मवादिनां सम्वादः, 2. जनक-याज्ञवल्क्यसम्वादः,
3. याज्ञवल्क्य-गार्गी सम्वादः, 4. याज्ञवल्क्य-कात्यायनी-मैत्रेयी सम्वादः। 20
- उपनिषद्-उपांगयोः वैदिकसाहित्येतिहासः तथा च तेषामुपरि महर्षिमहेशयोगिवर्याणां
दृष्टिः। 20

सहायकग्रन्थः - कात्यायनश्रौतसूत्रम्।
वृहदारण्यकोपनिषद्।
महर्षिवेदविज्ञानम्।
वैदिकसाहित्येतिहासः।

उपनिषद्-उपांगयोः
महर्षिमहेशयोगिवर्याणां
दृष्टिः।

आचार्यद्वितीयवर्षम्
शुक्लयजुर्वेदः
तृतीयप्रश्नपत्रम् (उपनिषद्)

➤ ईशावास्योपनिषद् ।	20
➤ कठोपनिषद्: प्रथमाध्यायस्य प्रथमा वल्ली ।	20
➤ कठोपनिषद्: द्वितीयाध्यायस्य द्वितीया वल्ली ।	20
➤ कठोपनिषद्: तृतीयाध्यायस्य तृतीया वल्ली ।	20
➤ कठोपनिषदुपरि आलोचनात्मकमध्यनम् ।	20

सहायकग्रन्थः – ईशावास्योपनिषद्
कठोपनिषद् ।

अमरनाथजी
रा. रामा

सागवेन्दु पाठेभ्यु

आचार्यद्वितीयवर्षम्
शुक्लयजुर्वेदः
चतुर्थप्रश्नपत्रम् (निबन्धः इतिहासश्च)

➤ वेदोऽखिलो धर्ममूलम्, यज्ञानां महत्त्वम् ।	20
➤ शुक्लयजुर्वेदवर्णितं सामाजिकञ्जीवनम्, शुक्लयजुर्वेदवर्णितं राजनैतिकञ्जीवनम् ।	20
➤ वैदिक्यो देवताः, निरुक्तमहत्त्वम् ।	20
➤ शुक्लयजुर्वेदे पर्यावरणम्, उपनिषद् वैशिष्ट्यम् ।	20
➤ गृह्यसूत्रोपयोगिता, ब्राह्मणग्रन्थवैशिष्ट्यम्, वेदभाष्काराणां परिचयः ।	20

सहायकग्रन्थः – वैदिकनिबन्धः ।
वैदिकसाहित्येतिहासः ।
निरुक्तम् ।

आचार्यद्वितीयवर्षम्
शुक्लयजुर्वेदः
पञ्चमप्रश्नपत्रम् (वाक् परीक्षा)

➤ स्वशास्त्रीयव्युत्पत्तिविषयकवाक्परीक्षा ।	100

उमेश्वरप्रसाद
सहायक

मानवेन्द्र पाटील